

ЗМІСТ

Вступ	5
Тема 1. Фінанси підприємницького сектору. Результати діяльності підприємства та їх інформаційне забезпечення.	11
1. Поняття «фінанси». Фінансова система. Фінанси підприємницького сектору. Фінансові ресурси та їх структура.	11
2. Джерела фінансової інформації. Результати господарсько-фінансової діяльності підприємства. Доходи і видатки підприємства: види, склад, порядок використання	20
3. Основи аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств. Методи та прийоми фінансового аналізу.	36
4. Оцінка фінансового стану підприємств. Показники фінансового стану підприємства та їх розрахунок	41
Тема 2. Предмет, метод, об'єкти та принципи бухгалтерського обліку	60
1. Господарський облік його види та вимірники. Користувачі облікової інформації	60
2. Предмет, мета та завдання бухгалтерського обліку	67
3. Об'єкти бухгалтерського обліку та їх класифікація.	69
4. Поняття методу бухгалтерського обліку та його прийоми.	76
Тема 3. Поняття методу бухгалтерського обліку.	
Бухгалтерський баланс	86
1. Бухгалтерський баланс та його будова.	86
2. Види бухгалтерських балансів	93
3. Типи господарських операцій та їх вплив на бухгалтерський баланс	97

Тема 4. Система рахунків бухгалтерського обліку та метод подвійного запису	122
1. Зміст і будова бухгалтерських рахунків.	122
2. Сутність подвійного запису та його контрольне значення	123
3. Поняття синтетичного та аналітичного обліку.	125
4. Призначення і будова оборотних відомостей.	127
5. Класифікація рахунків за економічним змістом, призначенням та структурою	128
6. Призначення і зміст плану рахунків бухгалтерського обліку	130
Тема 5. Документування та інвентаризація як складові методу бухгалтерського обліку	140
1. Поняття «документ», «бухгалтерський документ» та «документування».	140
2. Зміст документів, структура та вимоги до їх створення, юридичне оформлення документів. Функції бухгалтерських документів.	141
3. Класифікація бухгалтерських документів	144
4. Документообіг. Документація документообігу. Правове значення документів та відповідальність за їх складання та зберігання	147
5. Поняття «інвентаризація» її призначення. Класифікація інвентаризацій.	150
6. Інвентаризація як спосіб фактичного контролю	154
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	163
ДОДАТКИ	173
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	263

Зміни, що відбулися в економіці України за роки незалежності, суттєво змінили економічне, інформаційне і правове середовище функціонування підприємств. Нові умови господарювання, що характеризуються економічною самостійністю, відповідальністю за прийняті рішення, ризиком втрат, необхідністю адаптації до мінливості зовнішніх умов, вимагають і нових підходів до управління підприємством, як основної ланки економіки, яка в кінцевому рахунку визначає фінансове становище країни в цілому. В практичній діяльності стабільність роботи підприємства та його положення на ринку залежить від об'єктивності, своєчасності та ефективності прийнятих управлінських рішень. У зв'язку з цим, виникає нагальна необхідність ґрунтовних знань з теорії та практики діяльності підприємства, організації його фінансової роботи та фінансової діяльності. Вочевидь, що вміння приймати обґрунтовані, виражені, економічно ефективні рішення перспективного характеру забезпечить господарюючому суб'єкту конкурентоспроможність, прибутковість та високу ділову репутацію у відповідному сегменті ринку. У такому положенні справ зацікавлене як саме підприємство, так і підприємства — партнери, а також держава.

Навчально-методичний посібник «Основи фінансів та бухгалтерського обліку» вводить студента в практику діяльності підприємств в умовах конкуренції (ринку), надає знання про особливості управління сучасним підприємством, розкриває сутність взаємовідносин підприємств різного спрямування діяльності, що діють в національному економічному середовищі. У посібнику розкриваються питання: сутності фінансів підприємницького сектору; змісту і організацію фінансової діяльності підприємств; формування та розподілу доходів; реалізації мети діяльності підприємств — максимізації прибутку; факторів впливу на його величину; джерел фінансової інформації; форм фінансової (бухгалтерської) звітності, а також теорії та практики бухгалтерського обліку та прийоми його проведення (баланс, рахунки, подвійний запис, звітність, інвентаризація, документування, калькулювання).

Отримані знання та практичні навички з визначених питань, на сьогодні, є вкрай необхідними не лише для підготовки фахівців в галузі фінансів, але і інших напрямлень, особливо юристів, що працюють у сфері господарського права. Вміння читати баланс і звіт про фінансові результати діяльності підприємства є показником кваліфікаційного рівня випускників усіх вищих учбових закладів.

Навчально-методичний посібник підготує студента до сприйняття в подальшому таких дисциплін, як «Фінансове право», «Податкове право», «Судова бухгалтерія», «Фінансовий аналіз».

Завдання навчально-методичного посібника:

— дати студентам основи знань та категорійного апарату з теорії фінансів, фінансового аналізу підприємств та бухгалтерського обліку;

— ознайомити студентів з нормативними матеріалами, що регулюють роботу підприємств в галузі їх фінансової діяльності та бухгалтерського обліку;

— надати студентам знання з основ аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства: навчити оцінювати виконання фінансового плану і фінансовий стан підприємства; визначати вплив різних факторів на фінансові показники та платоспроможність підприємства; оцінити фінансову дисципліну; взаємодіє з банками та державними фінансовими органами, дебіторську та кредиторську заборгованість;

— надати навички розуміння фінансової (бухгалтерської) звітності: бухгалтерського балансу (форма № 1), звіту про фінансові результати (форма № 2), звіту про власний капітал, звіту про рух грошових коштів та первинних документів бухгалтерського обліку;

— ознайомити студентів з міжнародними, міжрядовими стандартами бухгалтерського обліку та законодавством України в цій галузі;

— ознайомити студентів з методами та прийомами фінансового аналізу;

— розвинути початкові навички ведення бухгалтерської звітності, оформлення та обробки первинних бухгалтерських документів та реєстрів;

— надати інформацію про склад, структуру майна сучасного підприємства та джерел його формування.

У посібнику, з метою більш активного засвоєння матеріалу, широко використані навчально-методичні прийоми поєднання теорії і практики: понятійні диктанти, практичні завдання, тести.

Структура навчально-методичного посібника визначена структурою дисципліни «Основи фінансів та бухгалтерського обліку», яка викладається для студентів юридичного факультету та факультету правового забезпечення підприємницької діяльності та психології ННІ права та психології Національної академії внутрішніх справ.

Рекомендована тематика, розрахунок годин лекцій, семінарських, практичних занять та самостійної роботи наданий в таблиці 1.

Таблиця 1

	Характеристика дисципліни
Кількість залікових кредитів, відповідних ECTS Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 72	Лекції: 12 годин Семінарські заняття: 12 годин Індивідуальна робота: 4 годин Практичні заняття: 12 годин Самостійна робота: 32 години Вид контролю: залік